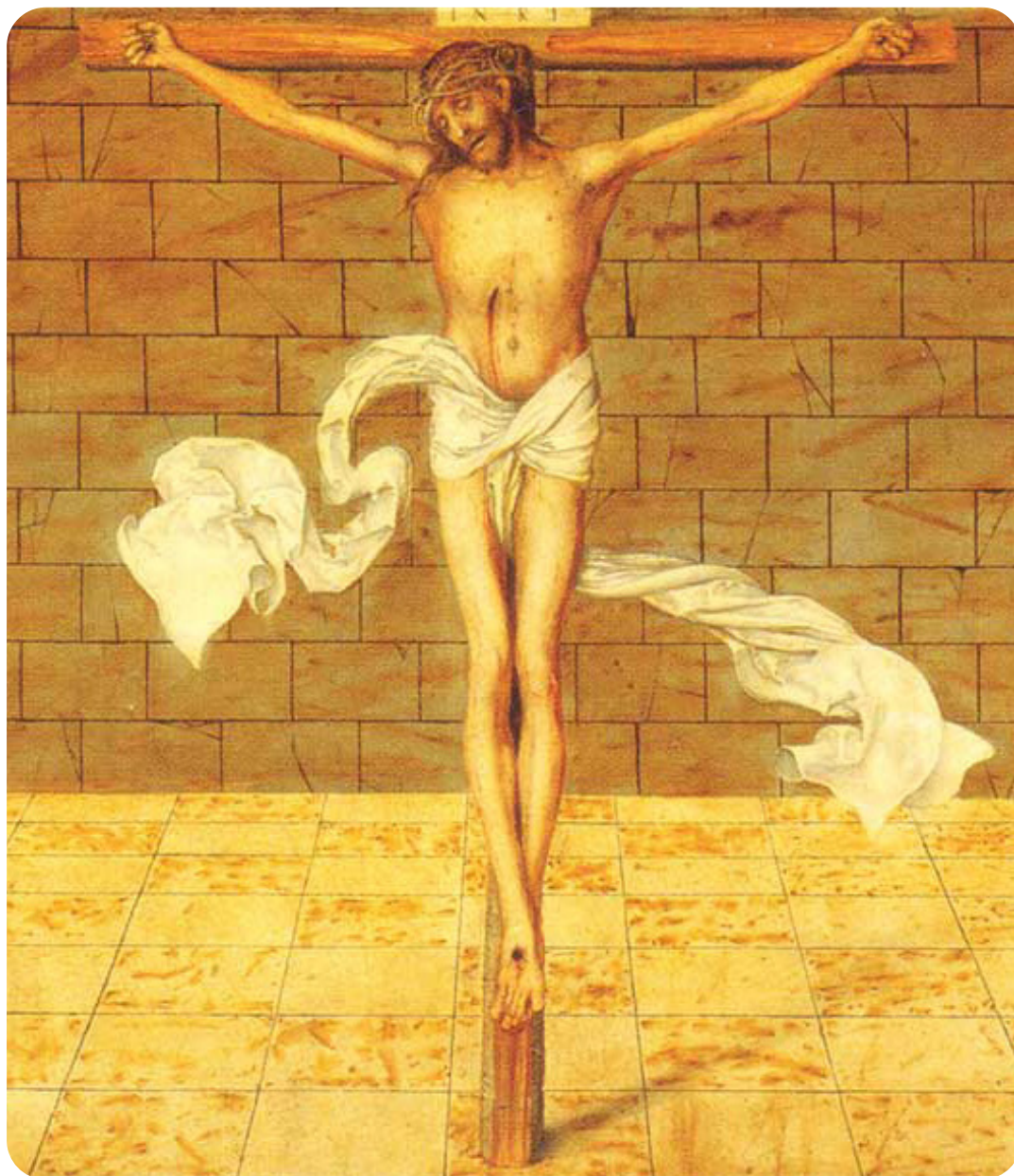

BIBEL OG BEKJENNELSE

NR. 1 2021 – 41. ÅRGANG

“Skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham.”
(Jes 53,6)

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.
ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.
Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år

Redaksjon:

Tor Jakob Welde (ansv. red.),
Egil Edvardsen og David Edvardsen

Redaksjonens adresse:

T.J. Welde, Sundts veg 9A, 5221 NESTTUN

E-post: tjwelde@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger

**DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)**

Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han er blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testamentes hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordiebooken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 32 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Velsignet fastetid

*Se, vi går opp til Jerusalem i hellige fastetider
og ser hvordan Jesus, Guds egen Sønn, i stedet for syndere lider.*

Seks og en halv uke før påske går store deler av den kristne kirke i «fastemodus». Fasten er en annerledes-tid der vi forbereder oss til kirkeårets største høytid. Hvordan kan vi bli best mulig forberedt til den store gleden som påskefesten bringer oss? Ved å fokusere oppmerksomheten vår – mer enn ellers – på Jesus og hans vei mot korset. «Han måtte lide, kjempe og stride, han måtte stå mot helvedes hær.» Vi må spørre oss selv: Hvorfor var det nødvendig for selveste Kristus, den evige Sønnen, å gå gjennom så mye vondt og vanskelig og pinefullt for vår skyld? Alvorlighetsgraden av vår synd er større enn vi kan forstå. Så dette er også en tid for selvransakelse og for å vende om fra alt det som trekker oss bort fra Jesus. Synden er ikke noe å ta lett på!

Ved å sette av tid til bønn og andakt, der vi grunner over Frelserens kamp og lidelser, vil vi bli i stand til å fatte litt mer av dybden i hans kjærlighet til oss. Og når så påskemorgen kommer, vil gleden vår over hans seier over døden bli desto større og dypere. Kristi oppstandelse er Faderens kvittering på at hele verdens synd og skyld er blitt gjort opp for og tilgitt; Sønnen har betalt for alle våre lovbrudd med sitt eget liv og blod, og betalingen er gyldig og mottatt. Vi setter enda større pris på dette etter å ha gått gjennom en forberedelsestid, med fordypelse i «hva vår frelse kostet har».

Tidlig i den kristne kirkens historie ble det vanlig å faste – avstå fra mat – på langfredag og påskeaften, i 40 timer, dvs. ca. det antall timer Jesus lå i graven. Senere utvidet man til 14 dager, deretter 40 dager, som altså er tiden fra askeonsdag til påskeaften (når søndagene ikke regnes med). Et stort problem ble det imidlertid da det spredte seg en oppfatning om at fasting var en obligatorisk og fortjenestefull gjerning for Gud. Derfor førte reformasjonen til at det ble langt mindre vekt på fasting blant lutherske kristne.

Vi har frihet til å faste eller å la det være. Men fasting er i seg selv en god ordning, som også Jesus praktiserte. Så Luther foreslo at kristne kunne faste noen få dager før både jul, påske og pinse, selvsagt ikke for å fortjene noe – siden vi jo er frelst av nåde alene, men som en måte å disiplinere kroppen og en hjelp til å be og fokusere på Jesu frelsesverk.

For diabetikere og en del andre kan det som kjent være farlig å avstå fra mat. Men da fins det andre ting man kan velge å avstå fra, som også kan være til hjelp. En moderne utgave av faste er å ta pause fra TV, Netflix eller sosiale medier. Slik kan man få en hel del ledig tid, som kan brukes til være stille for Gud i andakt og bønn, ransake seg selv i lyset fra den hellige Skrift, vende om, hvile i Guds nåde og få ladet ny kraft og vilje til å elske og tjene medmennesker.

Må Gud gi oss en velsignet fastetid, uansett hva vi gjør eller ikke gjør. Og måtte dette nummeret av Bibel og Bekjennelse bli til oppbyggelse for alle våre lesere.

Nytt medlem i redaksjonen er David Edvardsen. Han skal bl.a. ha ansvaret for den grafiske formgivningingen av bladet. David erstatter Kjell Petter Bakken, som etter 40 års formidabel innsats nå ønsket at et yngre menneske skulle overta hans plass. Vi setter enormt pris på alt arbeidet Petter har lagt ned. Vi er også glade for at han fortsatt vil være tilgjengelig for råd og hjelp videre.

Tor Jakob Welde

Kampen mot mørkets makter

Jesus tok veien ned til Kapernaum, en by i Galilea. Han underviste dem på sabbaten, og de var slått av undring over hans lære, for han talte med myndighet. I synagogen var det en mann som hadde en ond og uren ånd. Han satte i å rope av all kraft: «Hva vil du oss, Jesus fra Nasaret? Er du kommet for å ødelegge oss? Jeg vet hvem du er: Guds Hellige!» Men Jesus truet den og sa: «Ti stille og far ut av ham!» Den onde ånden rev mannen over ende midt iblant dem og fór ut av ham, men uten å skade ham. Alle ble forferdet, og de sa til hverandre: «Hva er dette for slags tale? Med makt og myndighet befaler han de urene åndene, og de farer ut.» Og ryktet om ham spredte seg overalt i omegnen. (Luk 4,31-37)

Jesus hadde vært i hjembyen Nasaret og forkynt det glade budskapet for landsbyfolket. Han hadde lest fra Jesajas bok om Messias: «Herrens Ånd er over meg, for han har salvet meg til å forkynne et godt budskap for fattige. Han har sendt meg for å rope ut at fanger skal få frihet og blinde få synet igjen, for å sette undertrykte fri og rope ut et nådens år fra Herren.» Så forklarte han dem at denne profetien nå blir oppfylt like foran lytterne hans. Et nådens år ble tilbudt dem av Herren. Nå var Messias her, men de så ham ikke, de så bare snekkerens sønn. De ønsket seg Messias, men ikke ham, Josefs sønn. I sinne prøvde de å drepe ham ved å skyve ham mot et stup. Men Jesu tid for å dø var ennå ikke kommet. Så han gikk derfra, rett gjennom folkemengden.

Teksten vår følger direkte etter den hendelsen, i en annen synagoge litt over 50 km unna. Jesus hadde dratt ned til Kapernaum, som var en slags hjemby for ham under hans virksomhet i Galilea.

Jesus gikk ofte til synagogen på sabbaten. I dagens tekst blir han møtt med positive reaksjoner fra folket. De var «slått av undring over hans lære, for han talte med myndighet», leste vi. Markus skriver om den samme hendelsen: «Alle var slått av undring over hans lære, for han lærte dem med myndighet og ikke som de skriftlærde.» De

skriftlærde baserte sin tolkning av loven på den rabbiniske tradisjonen i «overleveringen fra de gamle» (Mark 7,3f), mens Jesus taler med guddommelig autoritet: «Jeg sier dere...»

Mens han underviser, begynner en mann som er besatt av en uren ånd å skrike: «Stans! Hva vil du oss, Jesus fra Nasaret? Er du kommet for å ødelegge oss? Jeg vet hvem du er: Guds Hellige!» Jesu undervisning var kraftig og mektig. Vi vet at Guds ord er skarpere enn noe tveegget sverd, det trenger inn i et menneske uansett om man vil det eller ikke. Denne mannen var besatt. En uren ånd hersket over livet hans. Den urene ånden følte seg truet av Jesu nærvær og mektige undervisning. Det eneste han kunne gjøre var å prøve å skremme folket slik at de skulle gjøre som de hadde gjort mot Jesus i Nasaret. Da ville denne urene ånden kunne leve videre i mannen.

Måten han angriper Jesus på

virker litt merkelig. Han kommer jo med sannheten: den urene ånden bekjenner jo rette ting om Jesus. Hvorfor går ikke Jesus i dialog med den urene ånden for å vitne om seg selv? Jesus underviser folk i synagogen rolig og saklig, og plutselig begynner en mann å skrike. Bare det må jo ha vært en skummel opplevelse for de som satt der.

Lyset har ikke noe fellesskap med mørket, Gud har ikke noe fellesskap med Satan. Lyset seirer over mørket. Når man tenner en lampe i et mørkt rom, blir det straks lysere. Er det en sterk lampe, forsvinner mørket helt. Jesus er det sterkeste lyset som noensinne er blitt tent her på jorden. Det ble tent da han ble født til verden. For mennesker så han helt vanlig og harmløs ut, men for mørkets fyrste var han aldri harmløs. Så når det sanne lyset Jesus Kristus og budskapet om ham møter mørkets fyrste, blir det en konflikt.

Denne mannen var besatt av en uren ånd. Når Den Hellige Ånd stikker sverdet sitt inn i mannens hjerte, skriker den urene ånden så sterkt den kan. Noe mer kan den ikke gjøre. Og når Jesus truer den strengt: «Ti stille og far ut av ham!» så river ånden mannen over ende midt iblant dem og farer ut av ham uten å skade ham. Like lite som den fikk Jesus til å avslutte forkynnelsen og adlyde og la den

få bli værende i mannen, like lite tillot Jesus ånden å gjøre mannen noen skade.

Vi spurte tidligere hvorfor Jesus ikke førte noen dialog med den urene ånden. Det gjør han aldri, men han befaler åndene og tvinger dem til å adlyde. Hvorfor? Mørkets fyrste har et mål, å seire, å ta over verden. Akkurat hvordan han gjør det, betyr ikke så mye for ham: om det er ved halvreligiøse midler, ved å skremme mennesker med at Bibelens Gud ikke er god, eller hvilke andre metoder han bruker, så har han det samme målet. Han gikk løs på Jesus ved flere anledninger. Han angrep også disiplene hans ved flere anledninger. Han hadde skremt bort de elleve og lurt Judas til å gå og henge seg, han hadde fått Jesus til å segne om under korset på vei til Golgata. Han var i ferd med å lykkes, snart ville Jesus bare være en av mange falske messiaser. Jesus trengte bare å synde en gang eller gi etter litegrann, så ville den ondes seier være klar.

Men da Jesus gikk de tunge skrittene mot Golgata, som hadde vært målet hans siden han ble menneske, da gjorde han det også for folket i Kapernaum. Han kunne ikke bare la dem være. Han viste alle hva han ville dem: han ville ta på seg syndene deres. Den onde hadde ingenting han skulle ha sagt, Jesus gjorde alt fullkomment og fullstendig. Ikke en eneste liten detalj forble ugjort, men alt var fullbrakt da han hang på korset

og ropte med høy stemme: «*Far, i dine hender overgir jeg min ånd.*» Da var prisen for hele verdens synder betalt, det var ingenting igjen som måtte gjøres. Jesus hadde fullført alt, han hadde oppfylt loven og lidd straffen for menneskenes synder. Gud var forsonet. Mørkets fyrste var beseiret, hodet hans var knust.

Jesus hadde fullført alt, han hadde oppfylt loven og lidd straffen for menneskenes synder. Gud var forsonet. Mørkets fyrste var beseiret, hodet hans var knust.

Hvordan er det, foregår det noen kamp i dag? Har de kristne noen fiende å kjempe mot? Er kampen mot mørkets fyrste en realitet for oss i vår hverdag?

Veien til himmelen er smal og ofte ubehagelig for oss å gå på. Vårt gamle menneske må daglig undertrykkes og druknes med alle sine begjær. På den veien er hensynet til andre mennesker svært viktig. En kristen er ingens slave, utenom Kristi, men samtidig alles tjener. Målet er ikke livet her og nå, men himmelen er vårt mål. Det vi møter av vanskeligheter og motgang, slik som sykdommer, ensomhet, utenforskap og økonomisk tap, er ting som får oss til

å holde fokus på målet, de hjelper med å oppdra oss til å si nei til gudløsheten. Mørkets fyrste har ingen makt over oss når vi vandrer på den veien. Han kan bare friste og lokke oss, men ikke befale oss å gjøre noe.

Hvis himmelen er vårt mål og vi vandrer på veien Jesus og tar hver dag som Gud gir den, hva makt har da mørkets fyrste over oss? Er det ikke når vi begynner å tvile på Guds gode vilje for vårt liv at sikten vår blir uklar og problemene begynner og kampen vår intensiveres? Vi fristes til å begynne å stille spørsmål ved om Gud virkelig ser og hører oss.

Gud mente alvor med det han har lovet oss i Bibelen. Ifølge bibelordet har Han full kontroll med alt som skjer i livet ditt. Det du blir dratt inn i her og nå, det skjer fordi det er slik du for øyeblikket skal leve og ære Gud. Til de som ble rammet av hard forfølgelse i Roma, skrev Paulus (Rom 8,18.37-39): «Jeg mener at det vi må lide i den tiden som nå er, ikke kan regnes for noe mot den herligheten som en gang skal åpenbares og bli vår ... Men i alt dette vinner vi mer enn seier ved ham som elsket oss. For jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er eller det som kommer, eller noen makt, verken det som er i det høye eller i det dype, eller noen annen skapning, skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre.» Amen.

David Åkerlund, Finland

Jesus ber for sine disipler

Jesu øversteprestelige bønn. Et bibelstudium over Joh 17 – del 3

I første del av Jesu øversteprestelige bønn (v 1-5) så vi hvordan Jesus ba Faderen om å herliggjøre både seg selv og Sønnen. Denne herliggjørelse skulle skje gjennom Sønnens lidelse, død og seiersrike oppstandelse. Ved å fullføre frelsesoppdraget som Faderen hadde gitt ham, skulle Sønnen herliggjøre Faderen.

I andre del av sin øversteprestelige bønn (v 6-19) vender Jesus oppmerksomheten mot dem som var der sammen med ham da han ba sin bønn. Han ber for sine elleve disipler. (Av vers 12 fremgår det at Judas ikke var inkludert i denne bønnen.) De skulle være hans etterfølgere og trofaste forkynnere av hans ord etter at han selv hadde vendt tilbake til sin himmelske herlighet. I denne bønnen ser vi hvor dyrebare disiplene var for ham. Han skulle nå gå gjennom den største pine og smerte som noe menneske noen gang har erfart. Likevel tenker han på sine venner. Hvilken kjærlighet vår Frelser har til alle dem som er hans!

Jesus sier: «Jeg har åpenbart ditt navn for de mennesker du ga meg fra verden. De var dine, og du ga meg dem, og de har holdt fast på ditt ord» (vers 6). I vers 6-8 forklarer Jesus hvorfor disiplene tilhører ham. Av naturen tilhørte de den verden som er fremmed for Gud. Men ved Guds nåde er de ikke lenger fremmede. De er tvert imot hans eiendom. De tilhører ham.

«De var dine, og du ga meg dem,» sier Jesus til Faderen. Da Jesus begynte sin offentlige virksomhet, ga Faderen ham disse menn for at de skulle være hans følgesvenner, disipler og medarbeidere. De hadde vært vitner til alle de store undergjeringene han hadde gjort. De hadde lyttet til alle hans

mektige ord. Trofast hadde de fulgt ham både i gleder og sorger. Nå skulle de selv sendes ut for å vitne for verden om det de hadde sett og hørt.

Men det var ikke disiplenes egen fortjeneste at de var gitt ham av Faderen. Det var ikke noe særskilt ved dem som gjorde at nettopp de ble valgt. De var like svake og syndige som andre mennesker. Målt med menneskelige mål hadde de ingen spesielle fortrinn som gjorde dem spesielt godt utrustet til å være Jesu disipler. De hadde ikke valgt Jesus, men han hadde valgt dem. Jesus sa til dem: «Dere har ikke utvalgt meg, men jeg har utvalgt dere og satt dere til å gå ut og bære frukt, en frukt som varer» (Joh 15,16).

De som Faderen har gitt Kristus, vil han også bevare og sørge for at de ikke forgår.

I sin utlegning av Jesu øversteprestelige bønn taler Martin Luther om den store trøst disse ordene gir de kristne. Luther sier at de som Faderen har gitt Kristus, vil han også bevare og sørge for at de ikke forgår. Og han skriver: «Alt dette er sagt for vår skyld, vi som har den Herre Kristi ord og holder fast ved det. Det er en meget trøsterik tekst for alle svake, fryktsomme samvittigheter, særlig for dem som er bekymret og plaget av den store anfektelsen om deres utvelgelse.» Luther henviser bl.a. til Jesu ord i Joh 6,37: «Alle de som Faderen gir meg, kommer til meg, og den som kommer til meg, vil jeg aldri støte bort.» Og Joh 10,28: «Jeg gir dem evig liv. De skal aldri i evig-

het gå tapt, og ingen skal rive dem ut av min hånd.»

I sin bønn til Faderen sier Jesus at han hadde åpenbart Faderens navn for disiplene. Guds navn er alt det Gud har åpenbart om seg selv i sitt ord. Jesus er den fremste fortolkeren av Faderens navn. Én av disiplene, evangelisten og apostelen Johannes, skriver: «Ingen har noen gang sett Gud, men den enbårne, som er Gud, og som er i Fars favn, han har vist oss hvem han er» (Joh 1,18). Og Jesus selv hadde sagt: «Alt har min Far overgitt til meg. Ingen kjenner Sønnen, unntatt Faderen, og ingen kjenner Faderen, unntatt Sønnen og den som Sønnen vil åpenbare det for» (Matt 11,27).

At Jesus hadde åpenbart Faderens navn for disiplene, innebærer også at han hadde åpenbart Faderens vesen, hans holdning til synderen, hans nåde og barmhjertighet. Som den enbårne Guds Sønn hadde Jesus vist disiplene hvem Faderen virkelig er. Han hadde vist at han er den Gud som er «full av nåde og sannhet» (Joh 1,14). I sitt første brev skriver Johannes: «Vi har sett og vi vitner om at Faderen har sendt Sønnen som verdens frelser ... Og vi har lært å kjenne den kjærlighet Gud har til oss, og vi har trodd på den» (1Joh 4,14 og 16).

Det Jesus hadde åpenbart for disiplene, hadde de tatt imot i tro. For han sier til Faderen: «De har holdt fast på ditt ord.» De hadde ikke bare hørt det Jesus forkynte om Faderen, men de hadde bevart det i et troende hjerte. De hadde satt sin lit til hans ord og trodd fullt og fast at det var sannhetens ord. De hadde ikke latt tvil og vantro få ta fra dem trøsten i ordet. De hadde ikke latt kjærlighet til verden få ta fra dem kjærlighet til Jesus og hans ord. Jesus

hadde sagt til dem: «Den som elsker meg, vil holde fast på mitt ord, og min Far skal elske ham, og vi skal komme og bo hos ham» (Joh 14,23).

Men hvorfor sier Jesus til Faderen at disiplene hadde holdt fast på Faderens ord? Var det ikke *Jesu* ord de hadde hørt? Hadde *Faderen* selv talt til dem? Her viser Jesus på ny at han og Faderen er ett. Disiplene hadde hørt *Jesu* ord. De hadde hørt hvordan Jesus åpenbarte Faderens navn for dem. Men hans ord og Faderens ord er ett og det samme. Det er som om han vil si: «Fordi de er mine disipler og hører meg, hører og bevarer de ikke mitt, men ditt ord.» Fra *Jesu* munn kommer ingenting annet enn Faderens ord. *Jesu* ord er Guds ord.

Videre i sin bønn til Faderen gjentar Jesus det han har sagt om disiplene, bare med litt andre ord: «Nå vet de at alt som du har gitt meg, er fra deg. For jeg har gitt dem de ord du ga meg, og de har tatt imot dem. Nå vet de i sannhet at jeg er gått ut fra deg, og de har trodd at du har sendt meg» (vers 7-8). Jesus hadde nå gitt sine disipler en grundig undervisning i Guds ord. Denne undervisning hadde de tatt imot, og gjennom *Jesu* ord var de blitt overbevist om hans guddommelige oppdrag på jorden. De var blitt overbevist om at Jesus var den Frelser som Gud hadde lovet å sende til verden. De behøvde ikke lenger spørre: «Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen?» (Matt 11,3). På vegne av alle disiplene uttrykte Peter deres tro: «Du er Messias, den levende Guds Sønn» (Matt 16,16). Mange mennesker hadde snudd ryggen til ham da han gjorde det klart for dem at han var Frelseren som Gud hadde sendt, ikke for å fylle brødkurvene deres, men for å frelse deres sjel. Men da han hadde spurt disiplene: «Vil også dere gå bort?», da hadde de svart: «Herre, hvem skal vi gå til? Du har det evige livs

ord, og vi tror og vet at du er Guds Hellige» (Joh 6,67-69).

Jesus sier videre i vers 9: «Jeg ber for dem. Jeg ber ikke for verden, men for dem som du har gitt meg, for de er dine.» I sin øversteprestelige bønn ber ikke Jesus med ett ord for de vantro. Men dermed er det ikke sagt at Jesus aldri ba også for de vantro eller aldri ville at vi skulle be for dem. Også den gudløse verden går Jesus i forbønn for. Han har også omsorg for de vantro. Den samme kjærlighet som Faderen har til alle mennesker (Joh 3,16), har også Jesus. På korset ba han for dem som korsfestet ham: «Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør» (Luk 23,34). Han har også oppfordret de kristne til å be for

---

I de troende blir det åpenbart at *Jesu* gjerning med å frelse dem er blitt fullbrakt.

dem som ikke tror. Vi skal til og med be for dem som står imot oss og forfølger oss (Matt 5,44). Men her i denne spesielle bønne han ba like før han skulle lide og dø, ber han altså for alle dem som er hans. Han ber for sine apostler og for alle dem som ved apostlenes ord kommer til tro på ham.

I vers 10 gjentar Jesus på ny at alt som tilhører Faderen, tilhører ham: «Alt mitt er ditt, og det som er ditt, er mitt.» Om disse ordene sier Luther: «Dette kan ingen skapning si til Gud. For du må forstå dette ikke bare om det som Faderen har gitt ham (Jesus) på jorden, men også om hans ene guddommelige vesen med Faderen. For han taler ikke bare om sine disipler og kristne, men han sammenfatter alt det som tilhører Faderen, hans evige, allmektige vesen, liv, sannferdighet, rettferdighet osv., det vil si, han bekjen-

ner fritt at han i sannhet er Gud. For ordene 'alt mitt er ditt' utelater ingenting. Om alt er hans, da er også den evige guddommen hans, ellers våget og kunne han ikke bruke ordet 'alt'.»

Og Jesus fortsetter: «Og jeg er blitt herliggjort gjennom dem» (vers 10b). Han som altså eier hele guddommens herlighet i seg selv, som er av samme vesen som Faderen, sier her at han er blitt herliggjort gjennom sine disipler. Hva mener han med det? Tidligere har vi sett at Jesus ble herliggjort gjennom sin lidelse, død og oppstandelse, med andre ord gjennom det stedfortredende frelsesverk han utførte for alle mennesker. Men denne herliggjørelse blir bare åpenbar i dem som kommer til tro på ham. Disiplene trodde på Jesus. De trodde at han var den levende Guds Sønn som var sendt fra Faderen for å frelse verden. For dem var han blitt herliggjort i deres hjerter. Men vantroen og fornuften ser ingenting spesielt i Jesus. De vantro synes kanskje at han er et fint menneske, men ingenting annet. De ser ikke at han er Guds Sønn, ett med Faderen i herlighet og majestet. De tror ikke at han er verdens Frelser. I de troende blir han derimot herliggjort. I dem blir det åpenbart at hans gjerning med å frelse dem er blitt fullbrakt.

La oss igjen sitere Luther: «La det ikke være noen liten trøst at Kristus selv roser oss på denne måten for Faderen at han blir herliggjort i oss. Denne ære skal vi ikke bytte bort med all verdens gods og berømmelse, at han vil herliggjøres i vårt arme kjøds og blods svake og elendige vesen, og at Gud Fader med hjertelig velbehag holder det for så dyrebart når vi priser og ærer den Herre Kristus.»

Egil Edvardsen

(forts.)

John Moldstad (1954-2021)

Det var med stor sorg vi mottok den triste nyheten om at president John Moldstad var død. Han døde plutselig av hjerteinfarkt 29. jan. 2021 i sitt hjem i Madison Lake, Minnesota. Han ble bare 66 år gammel. Han døde med det sikre håpet om evig liv gjennom sin Frelser Jesus Kristus, han som lovet: «Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør» (Joh 11,25).

John Moldstad var president for den ene av LBKs søsterkirker i USA, Evangelical Lutheran Synod (ELS). Dette embetet utførte han med stor troskap til Gud og hans Ord. Han ble første gang valgt til president i 2002, og ledet kirken helt til sin død.

I sin rapport til ELS' årskonferanse i 2013 skrev han bl.a.:

Dette er prøvelsetider for den kristne troen. Det tror jeg alle troende er enig i. Kampen for sannheten er hard. Angrepene fra Satan er utallige. Selvfølgelig ønsker han bare å spre sin gift og ødelegge det ene budskapet som alene kan frelse mennesker, nemlig evangeliet om Jesus Kristus som kom til verden for å frelse syndere. Når vi ser omkring oss, ser vi hvordan den kristne troen angripes både åpenlyst og mer i det skjulte. ... I kirkene øker sekulariseringen. Respektløshet og ringeakt for bibelsk og bekjennelsestro lære brer om seg. Umoral blir lovprist. Stadig flere familier går i oppløsning. Kjærligheten til penger og jordisk gods øker, og man har lite omsorg for andres nød. ... Hvor er vår redning fra all denne synd og alt det onde, fra alle prøvelser og trengsler? Vår redning er at det er blitt betalt en løsepenge – ikke bare for oss, men for alle. Løsepenge for våre villfarne sjeler ble betalt der hvor rettferdig-

het må skje fyllest, nemlig for Guds trone. Derfor kom vår Frelser som en av oss, samtidig som han var fullt og helt Gud. Og han tok oss ikke bare i hånden og ledet oss, men han ga sitt hellige blod for Guds rettferdighets trone. Den himmelske Far aksepterte løsepenge! *Graven er tom!* Derfor kan det ikke være noen tvil om at vår redning er fullbrakt.

For oss i Skandinavia har våre amerikanske trosøsken i ELS og WELS alltid betydd mye. De har besøkt oss flittig og styrket oss med Guds ord og oppmuntret oss til å holde ut i arbeidet for evangeliet. John Moldstad og hans hustru Joslyn besøkte LBK for første gang i 1999 da LBK fylte 25 år. De var også til stede da LBK i Norge ble en egen kirke i 2009. De har alltid vært opptatt av hvordan det går med deres lille søsterkirke i Skandinavia, og jeg er sikker på at vi alltid har vært i deres bønner.

Det blir et stort tomrom etter John Moldstad. Han vil bli dypt savnet, ikke bare av sin egen kirke, men også av alle de kirker rundt omkring i verden som står i kirkefellesskap med ELS. Moldstad var en ivrig forkjemper for at fellesskapet mellom de mange små bekjennelseskirkene i verden skulle styrkes og utdypes.

John Moldstad etterlater seg sin hustru Joslyn, 7 barn og 14 barnebarn. Vi lyser fred over hans gode minne!

«Salige er de døde som fra nå av dør i Herren!»
(Åp 14,13).

Egil Edvardsen

© DEPOSITPHOTOS

Antikrist

De siste tider – del 15

Vi har i tidligere nummer av Bibel og Bekjennelse (nr. 3 og 4/2020) skrevet om Antikrists kjennetegn slik de beskrives i Bibelen, framfor alt i 2 Tessalonikerbrev kapittel 2. Vi har nå kommet fram til det siste kjennetegnet:

Antikrist er mot Kristus

Vi kan si at dette kjennetegnet er selve kjernen i Bibelens beskrivelse av Antikrist. Han skal være mot Kristus. Apostelen Johannes skrev:

1 Joh 4,2-3: *På dette kjenner dere Guds Ånd: Hver ånd som bekjenner at Jesus Kristus er kommet i kjøtt og blod, er av Gud. Men enhver ånd som ikke bekjenner Jesus, er ikke av Gud. Det er ånden til Antikrist, som dere har hørt skal komme. Og den ånden er allerede nå i verden.*

1 Joh 2,22: *Og hvem er løgneren, om ikke den som fornekter at Jesus er Kristus? Han er Antikrist, han som fornekter Faderen og Sønnen.*

Antikrist bekjenner ikke Jesus. Han fornekter at Jesus er Kristus. Gjør pavekirken dette?

Den romersk-katolske kirke og pavedømmet fornekter ikke Kristi inkarnasjon. De lærer at Jesus er sann Gud og at han tok på seg menneskelig natur da han kom til jorden. De lærer rett om Jesu person. Men når vi ser litt dypere på deres lære, ser vi at de ikke lærer rett om Jesu verk.

Bibelen lærer at frelsen er en fullstendig fri gave fra Gud. Det Jesus gjorde da han levde et syndfritt liv og led en skyldfri død, gjorde han for oss. Og vi får dette som en gave av bare nåde, dvs. helt gratis. Derfor er all vår skyld betalt fordi Kristus døde i vårt sted. Det fins ingenting vi kan gjøre for å bidra til vår frelse. Vi blir rettfærdiggjort av bare nåde. Det betyr at vi er rettfærdige for Gud. Denne frelse kan vi bare ta imot ved troen, uten noen som helst fortjeneste eller gjerninger fra vår side.

Ef 2,8-9: *For av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave. Det hviler ikke på gjerninger, for at ingen skal skryte av seg selv.*

Gal 3,13: *Men Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse da han kom under forbannelse for vår skyld. For det står skrevet: Forbannet er hver den som henger på et tre.*

Rom 11,6: *Og er det av nåde, er det ikke på grunn av gjerninger. Ellers var ikke nåden lenger nåde.*

Rom 1,17: *For i det åpenbares Guds rettfærdighet av tro til tro, slik det står skrevet: Den rettfærdige skal leve ved tro.*

Rom 3,28: *For vi hevder at mennesket blir rettfærdig ved tro, uten lovgjeringer.*

I motsetning til dette lærer den katolske kirke at det er noe vi må gjøre for å bidra til frelsen. Frelsen er ikke en 100% fri gave.

Det Jesus gjorde, var ikke nok. Vi må også gjøre noe. Vi må legge til våre egne gode gjerninger for å bli rettfærdige i Guds øyne. Det er ikke nok bare å tro på Jesus. Siden ikke hele straffen vår er tatt bort av Jesus, må vi lide i skjærilden etter at vi dør.

Når pavekirken lærer dette, viser de at de virkelig er *anti* Kristus, mot Kristus. De forkaster det Jesus egentlig kom for å gjøre. De fratrar ham det som virkelig gjør ham til Kristus, den salvede Frelseren.

Da pave Johannes Paul II ble begravet den 8. april 2005, fulgte hele verden med på det som skjedde i Roma. I begravelseremonien ble det understreket at det hvite på pavens kiste symboliserte «hans egen renhet», ikke Kristi renhet. Det røde symboliserte «hans egen vilje til å lide for Kristus og kirken», ikke Kristi lidelse. Begravelsestalen sluttet med tanker om Maria og man overga Johannes Pauls sjel i Marias hender, ikke i Kristi hender. Slik vises det tydelig at den katolske kirke er imot Kristus.

Profetier hos Daniel og i Åpenbaringsboken

Hittil har vi studert det som sies om Antikrist i 1 Johannesbrev og 2 Tessalonikerbrev. Det fins noen

andre steder som også taler om en stor fiende til Guds folk i endetiden. Disse stedene finner vi i Daniels bok kap 7, 8 og 11 og Johannes' Åpenbaring kap 13 og 17. I disse stedene finner vi merkelige bilder som kan være vanskelige å tolke. Derfor er det ikke så lett å slå fast lærepunkter på grunnlag av disse stedene. Likevel er de i harmoni med 2 Tess 2 når de framstiller kirkens store framtidige fiende.

I Åp 13 tales det om to dyr, ett som stiger opp av havet og ett som stiger opp av jorden (Åp 13,1 og 11). I Åp 17 tales det om en horekvinne som kalles «Babylon den store» (Åp 17,5) og som rider på et dyr som kommer opp av avgrunnen (Åp 17,8). Lutherske lærere er ikke helt enige i hvordan disse stedene skal tolkes. Noen tror at dyret som stiger opp av havet, er et bilde på Antikrist, andre tror at dyret som stiger opp av jorden er et bilde på Antikrist, og andre igjen mener at horekvinnen Babylon er et bilde på Antikrist. Uten tvil er det sider ved disse fiendene som får oss til å tenke på pavedømmet, spesielt i Åp 17. Den onde kvinnen i Åp 17 er rik, hun hersker over jordens folk, og hun sitter på «sju fjell» (Åp 17,4.9.15). Som kjent er byen Roma bygd på sju fjell.

Daniel 8 taler om den selevkiske herskeren Antiokus Epifanes (175-164 f.Kr.) som forsøkte å rense ut tilbedelsen av den sanne Gud i Jerusalem. Antiokus Epifanes kan sies å være et bilde eller forvarsel på Antikrist. Det som sies om Antiokus Epifanes, får oss til å tenke på den store Antikrist som skulle komme.

De stedene som de fleste mener er profetier om Antikrist er Dan 7,8.11.20-26 og Dan 11,36-45. Her er det ganske sterke likheter med 2 Tess 2:

- Antikrist skal vokse fram fra en liten begynnelse (Dan 7,8).
- Han skal tale store ord (Dan

7,8.11.20).

- Han skal opphøye seg selv og «gjøre seg større enn alle guder» (Dan 11,36).

- Han skal undertrykke de troende, Guds folk (Dan 7,21.25).

- Han skal bestemme over og forandre tider og lover (Dan 7,25).

- Han skal bli ødelagt på den siste dag (Dan 7,22.26).

- Han skal stige fram fra det romerske riket, som er det fjerde dyret i Daniels syn (Dan 7,7.23-24).

Alt i alt er det ingenting i disse stedene hos Daniel og i Åpenbaringsboken som går imot læren om at det romerske pavedømmet er Antikrist.

Uttalelser i de lutherske be- kjennelsesskriftene

Vi har tidligere sitert fra De schmalkaldiske artikler der Luther skriver at paven «er den virkelige endetids-krist, eller Antikrist» (Konkordieboken, s. 245). Her følger flere sitater fra be-
kjennelsesskriftene hvor Bibelens Antikrist blir identifisert som pavedømmet:

«Antikristens tegn kommer til syne i pavens herredømme og hos hans medhjelpere» (Traktatet om pavens makt og overhøyhet, 39. Konkordieboken, s. 269).

«For også Paulus har sagt på forhånd at Antikrist skal sitte i Guds tempel, dvs. han skal råde og styre sitt embete i kirken (2 Tess 2,4)» (Apologien art. VII og VIII,4. Konkordieboken, s. 128).

«Slik er også pavedømmet en del av Antikrists rike, dersom man forsvarer at menneskelig gudsdyrkelse rettferdiggjør» (Apologien art. XV,18. Konkordieboken, s. 172f.)

«Like lite som vi vil tilbe djevelen selv som en herre og Gud, vil vi derfor tåle hans apostel, paven, eller Antikrist, til å styre over oss som hode og herre» (Konkordieformelen, Sol. Decl. Art. X,20. Konkordieboken, s. 522).

Hva dette betyr og hva det ikke betyr

At vi tror at pavedømmet er oppfyllelsen av Bibelens profetier om Antikrist, betyr ikke at alle katolikker går fortapt. For på tross av de mange vranglærere som læres i den katolske kirke, blir det fortsatt lest fra Guds ord, og Guds ord er alltid virksomt. Vi feller ingen dom over enkeltmennesker i den katolske kirke. Vi kan ikke se til deres hjerte, men vi vil likevel måtte holde fram for dem hva Bibelen sier om Antikrist og hvorfor vi tror at pavedømmet er en oppfyllelse av dette.

Vi må også advare katolikker mot de falske lærene i kirken og påpeke hvor alvorlige de er. For de er ødeleggende for den kristne troen. Siden paven har fordømt den bibelske læren om rettferdiggjørelsen ved tro alene og har erklært at han selv også taler sannhet på samme nivå som Bibelen, er det en avgjørende forskjell mellom romersk-katolsk og luthersk lære.

Læren om Antikrist er ikke en «hovedlære» for oss. Det er ikke slik at vi bruker mye tid på å undervise om denne læren. Likevel er det interessant å se hvor stor vekt Paulus la på den i sin undervisning av menigheten i Tessalonika. Selv om han bare oppholdt seg kort tid der på sin andre misjonsreise (Apg 17,1-10), skrev han likevel to brev til dem og i ett av dem brukte han forholdsvis mye plass på å undervise om dette. Han henviser også til at disse tingene var noe han hadde tatt opp med menigheten da han var hos dem: «Husker dere ikke at jeg sa dette da jeg var hos dere?» (2 Tess 2,5). Undervisning om Antikrist var tydeligvis en del av Paulus sin grunnleggende undervisning i Tessalonika.

I vår tid er det meget få som forkynner at det romersk-katolske pavedømmet er Antikrist. Det er mange som ser på paven som en

gudfryktig og from mann som taler mye om Jesus. Og de undrer seg over hvordan denne snille mannen kan være kirkens fiende. Men hva kan egentlig være verre for de troende om han som blir sett på som kirkens verdensleder og Kristi representant på jorden lærer gjerningsrettferdighet? Ville en grusom, verdslig diktator vært en større trussel for de troende? Nei. En diktator som forfølger de kristne, kan kanskje ta livet

av dem. Men en slik forfølgelse stopper ikke kirken. «Martyrenes blod er kirkens sæd,» er det blitt sagt. Men i pavedømmet har vi en som blir sett på som Kristi etterfølger på jorden og som leder mennesker bort fra frelsen i Kristus alene. Han sitter midt i den synlige kirken og lærer en falsk vei til frelse. På denne måten fører han sjeler i fortapelsen. Ingenting kan være mer ødeleggende for de kristne enn dette.

Vi trenger ikke skamme oss over vår lære om Antikrist. Det vi og alle lutheranere egentlig burde skamme oss over, er om vi ikke lærer at et menneskes rettferdiggjørelse er av nåde alene ved tro alene.

Egil Edvardsen

(I neste nr.: Hva skal skje på dommens dag?)

Verdt å merke seg

Mens Paulus befinner seg i Korint på sin tredje misjonsreise, skriver han, sannsynligvis vinteren 56-57 e.Kr., et utførlig lærebrev, Romerbrevet, til menigheten i Roma. Han hadde lengtet etter å få møte de kristne i Roma og styrke dem med evangeliet om Guds Sønn. Hovedformålet med brevet er å spre evangeliet om Guds Sønn og den overstrømmende nåden, for han skammer seg ikke over evangeliet. «Det er en Guds kraft til frelse» (1,16).

Men det er verdt å merke seg: Hva er det Paulus skriver til dem *aller først*, før han kommer inn på «Guds store nåde og rettferdighets gave» (5,17)? Etter en innledende hilsen og en forklaring på hvorfor han ennå ikke har klart å realisere sitt ønske om å komme til dem personlig, diskuterer han i detalj *bakgrunnen* til at menneskenes frelse ved Jesus Kristus er så viktig, nemlig *hva som har skjedd med Guds skaperverk og menneskene* (1,18-3,20). Hvis folk ikke har det klart for seg, blir frelsen uforståelig og oppleves som helt nødvendig.

På grunn av frafallet fra Gud lever vi i en verden full av «ugudelighet og urett» og hvor sannheten undertrykkes (1,18). Hvilken sannhet? Her i første omgang

sannheten om Skaperen og at mennesker dyrker det skapte i stedet for Skaperen. «Fra verdens skapelse av» er det helt tydelig hvor stor, klok og mektig Gud er, for vi mennesker kan observere «hans gjerninger» og se hvor genialt hans verk er skapt. Hvis vi ikke da konkluderer med at *skaperverket forutsetter en Skaper som har «evig makt og guddommelig natur»*, så har vi «ingen unnskyldning» (1,20).

Hvis folk ikke har det klart for seg hva som har skjedd med Guds skaperverk og menneskene, blir frelsen uforståelig og oppleves som helt nødvendig.

I stedet for å prise og takke Gud for hans fantastiske skaperverk, har vi blitt rammet av falske ideer, mørke og uforstandige hjerter (1,21). Denne åndelige blindheten er en følge av Adam og Evas fall, da Guds ord og visdom ble byttet mot Satans falske visdom (1 Mos 3,4-7). Paulus skriver: «De påsto at de var kloke, men

de endte i dårskap. De byttet ut den uforgjengelige Guds herlighet med bilder av forgjengelige mennesker, fugler, firbeinte dyr og krypdyr» (1,22-23). «*De byttet ut Guds sannhet med løgn og tilba og dyrket det skapte i stedet for Skaperen*» (1,25).

Denne åndelige blindheten eksisterte fortsatt på Paulus' tid og eksisterer fortsatt, kanskje i enda større grad, i vår tid. Paulus' ord i 1,25 er en treffende beskrivelse av undervisningen som dominerer i de fleste skoler i dag: at skapelsen har skapt seg selv ved hjelp av en tilfeldig evolusjon. Naturalismens tomme filosofi har så blindet ellers intelligente og kunnskapsrike forskere at de ikke lenger kan se hvordan skaperverket forutsetter en uendelig stor og mektig Skaper. Med andre ord: *Man dyrker og tjener det skapte i stedet for Skaperen*. Dermed fins det heller ingen Skapers klokt innrettede skapelsesordning å rette seg etter, men mennesket anser seg fri til å bestemme selv hvilken skapelsesordning som er å foretrekke.

Når det gjelder *skapte ting* (f.eks. motorer, kjøkkenutstyr, elektronikk), er man klar over at det er nødvendig å følge *konstruktørens anvisning* for at de skal fungere. Men nå får vi lære at skaperver-

WIKIMEDIA COMMONS

ket ikke har noen guddommelig konstruktør, selv om det vitner om at det er uendelig mer genialt enn noen maskin! Derfor mener man at det ikke fins noen grunn til å underordne seg en guddommelig skapelsesordning. Bibelen blir avvist som Guds undervisning og erklært som foreldet. «Mann og kvinne» (hebr. *zakár* og *n^eqevá*, ordrett «mannkjønn og kvinnekjønn») blir bare sett på som et produkt av evolusjon, ikke som noe godt fra Guds skaperhånd (jf. 1 Mos 1,27). Hvordan vi som menn og kvinner skal leve og forvalte Guds skaperverk, avgjøres altså ikke av en klok Skapers anvisning. Mennesker må få lage sine egne bruksanvisninger etter egen smak og behag. Stat etter stat bestemmer for eksempel i vår tid at det er avleggs med bare to kjønn, og at det er avleggs at bare en mann og en kvinne kan inngå ekteskap, «bli en kropp» (1 Mos 2,24). Det er nødvendig med normkritikk. Heteroseksualitet må ikke få være normen.

Hva skjer når man gir blaffen i konstruktørens bruksanvisning? Ja, hva skjer når det gjelder for eksempel en bil eller forskjellige maskiner? De går snart i stykker, fungerer dårlig eller ikke i

det hele tatt. Hva skjer når mennesket ignorerer sin Skaper og hans anvisninger? Da fungerer også mennesket dårlig. Paulus ramser opp en lang rekke med katastrofale konsekvenser (1,26-31): skammelige lidenskaper, unaturlig seksuell omgang blant både menn og kvinner, sviktende dømmekraft, all slags urett, ondskap, grådighet og frekkhet, misunnelse, mordlyst, strid, svik og falskhet, sladder, baktalelse, hat til Gud, vold, ulydighet mot foreldre, utroskap, kjærlighetsløshet og ubarmhjertighet. Med andre ord: nøyaktig det massemedia forteller om daglig. Sammenhengen mellom en fornektelse av Skaperen og det at man ikke bryr seg om hans skapelsesordning er helt åpenbar.

Det får store konsekvenser hvis Gud bortforklares som verdens Skaper og Herre. Det glade budskapet om verdens frelser blir irrelevant. Derfor fremhever Paulus først Bibelens skapelseslære og konsekvensene av syndefallet, før han forkynner Kristi evangelium og hans frelsesverk.

Paulus møtte mye hån, forfølgelse og forakt. Det hadde Herren forutsagt. Da Paulus fikk sitt kall fra Jesus på vei til Damaskus – på

en tid da han selv var en forfølger av de kristne – sa Herren til Ananias i et syn: «Jeg skal vise ham alt han må lide for mitt navns skyld» (Apg 9,16). Når det gjelder bibelsk skapelsestro og hva som er godt og hva som er ondt, så har hånen og forakten heller økt enn minsket. Hvis noen i et klasserom setter spørsmålstegn ved Darwins evolusjonslære og som Paulus hevder at Gud skapte verden ved mirakler, vil han eller hun bli ledd av og hånet. På samme måte, hvis noen ikke kan si seg enig i den nedmonteringen av Guds skapelsesordning som i økende grad skjer i vår tid, for eksempel når man forsvarer slikt som Paulus kaller «skammelige lidenskaper» og «unaturlig». Hvem i dag kan sitere Paulus' liste over konsekvensene av vår tross mot Skaperen (Rom 1,26-31) uten å møte hån og bli kalt for homofob?

Seth Erlandsson, Sverige

Utdrag fra artikkelen *Hva kan vi lære oss av Paulus?* (Biblicum nr 1/2021).

Småprofetene

HOSEA
JOEL
AMOS
OBADJA

JONA
MIKA
NAHUM
HABAKKUK

SEFANJA
HAGGAI
SAKARJA
MALAKI

De siste tolv bøkene i Det gamle testamente kalles ofte for «småprofetene», men de er små bare når det gjelder omfang og lengde, ikke når det gjelder innhold og betydning.

De gir håpefulle løfter om fremtiden, oppmuntring i vanskelige situasjoner, kunngjør dom, kaller til omvendelse, peker på sosial urettferdighet og oppfordrer til å tro på Gud. De peker ganske enkelt på hvordan Guds rike skal fungere og kaller til et liv under Guds ledelse og nærvær.

De strekker seg over tidsperioden 793-450 f.Kr., dvs. ca. 350 år.

Hosea og Amos, to av de tre første profetene, tjente i Nordriket under kong Jeroboam II, som regjerte fra 793-753 f.Kr. Haggai og Sakarja date-

res til det andre året av kong Dareios' regjeringstid, 520 f.Kr., og Malaki, den siste av profetene, til ca. 450.

Århundrene under Småprofetene er blant de mest begivenhetsrike årene i Israels historie. Det splittede riket er under press fra mektige fiender. Man lytter ikke til advarslene fra profetene, men dyrker fremmede guder. Samtidig taler profetene om Israels frelse, om velsignelsen, fryden og gleden som følger når man retter seg etter Guds befalinger.

I dette nummeret av Bibel og Bekjennelse begynner vi en enkel gjennomgang av disse tolv meget interessante bøkene.

Hosea 6,2

Han gjør oss levende etter to dager, den tredje dagen reiser han oss opp, så vi kan leve for hans ansikt.

Joel 2,28

En gang skal det skje at jeg øser ut min Ånd over alle mennesker. Deres sønner og døtre skal profetere, de gamle skal drømme drømmer og de unge skal se syn.

Amos 9,11

Den dagen reiser jeg opp igjen Davids falne hytte. Revnene murer jeg igjen, og det som ligger i grus, gjenreiser jeg. Jeg bygger den som i gamle dager.

Obadja 17

Men på Sions berg skal det være en flokk som har sluppet unna. Det skal være hellig, og Jakobs hus skal ta sine eiendommer i besittelse.

Jona 3,10

Gud så hva de gjorde, at de vendte om fra sin onde vei. Da angret Gud på det onde han hadde sagt at han ville gjøre mot dem, og han gjorde det ikke.

Mika 5,2

Du, Betlehem, Efrata, minst blant slektene i Juda! Fra deg lar jeg en hersker over Israel komme. Hans opphav er fra gammel tid, fra eldgamle dager.

Nahum 1,2

Herren er en nidkjær Gud som tar hevn. Herren tar hevn og er full av harme, Herren tar hevn over motstanderne, han holder fast på vreden mot fiendene.

Hab 2,3

Den rettferdige skal leve ved sin tro.

Sefanja 1,2

Jeg river bort, alt river jeg bort fra jorden, sier Herren.

Hagg 2,9-10

Mitt er sølvet, mitt er gullet, sier Herren over hærskaene. Dette nye huset skal bli herligere enn det første... På dette stedet skal jeg gi fred.

Sak 3,9

Se, jeg risser en innskrift på den steinen jeg har lagt foran Josva, denne ene steinen med sju øyne, sier Herren over hærskaene. Jeg stryker ut dette landets skyld på en eneste dag.

Mal 3,1

Se, jeg sender min budbærer, han skal rydde vei for meg.

Profeten Hosea

Forfatteren

Bibelen nevner ikke Hosea utenom i hans egen profetbok. Vi vet at han var sønn av Beer, men ikke hvem denne Beer var. Hosea er den eneste skriftprofeten fra Nordriket. Navnet hans betyr «frelse». De tre første kapitlene i boken forteller detaljert om familien hans. Der får Hosea den merkelige befallingen å gifte seg med en prostituert. Profeten taler mye om Efraim (4,17), som er et annet navn for Nordriket. Han får sitt kall mot slutten av den mektige kong Jeroboam II's blomstrende regjeringstid. Hosea profeterte i nesten 40 år, fram til Nordriket og Samaria falt i 722 f.Kr.

Bakgrunnshistorie

Dauids sønn Salomo var den siste kongen som regjerte over hele Israel (970-930 f.Kr.). En mann fra Efraims stamme, Jeroboam, gjorde opprør mot Salomo og måtte flykte til Egypt. Da Rehabeam ble konge etter Salomo, gjorde de ti stammene i nord opprør. Årsaken til opprøret var at de nordlige stammene måtte utføre tvangsarbeid allerede på Salomos tid. Folk var slitne og ønsket å unngå dette under Rehabeam. Rehabeam rådførte seg med de eldste, som rådet ham til å lette byrden, mens de unge oppfordret ham til å fortsette i farens fotspor. I 1. Kongebok 12,13-14 leser vi: *Kongen ga dem nå et hardt svar. Han forkastet det rådet de eldste hadde gitt ham, og svarte slik som de unge hadde rådet ham til: «Min far la et tungt åk på dere, jeg vil gjøre det enda tyngre. Min far tuktet dere med sveper, jeg vil tukte dere med piggrammer.»*

Dermed ble det altså opprør, og Jeroboam I ble utropt til konge over de nordlige stammene. Alle fra begynnelsen ledet Jeroboam de ti stammene bort fra Gud og hans ord. Han begynner

umiddelbart med å innføre avgudsdyrkelse. Jeroboam holdt råd og fikk så laget to gullkalver og sa til folket: «Nå har dere lenge nok dratt opp til Jerusalem. Se, her er dine guder, Israel, de som førte deg opp fra Egypt.» Den ene gullkalven satte han opp i Betel og den andre i Dan (1 Kong 12,28-29). 200 år senere virket profeten Hosea under den siste mektige kongen i Nordriket, Jeroboam II. Ledet av ham opplevde Nordriket først en blomstringstid, for siden å gå i moralsk og politisk oppløsning de siste årene.

Bokens innhold

Innholdet i boken kan oppsummeres i tre ord: kjærlighet, dom og håp. Hosea viser dette når han, til tross for folkets frafall, påpeker at Gud ikke forlater, men hele tiden søker sitt folk og ønsker at de skal forandre seg. Det har sjelden vært særlig lett å være en Herrens profet, men vi må si at Hosea fikk det vanskeligere enn noen annen. Han måtte visualisere folkets utroskap mot Gud ved å gifte seg med en prostituert. Hosea fikk tre barn sammen med sin hustru

Gomer. Ekteskapet med en utro kvinne og navnene på barna deres (Hos 1-3) er symboler som illustrerte Guds budskap til folket (Hos 2,19-23). Hustruen forlot Hosea og ble en annen manns slave. Hosea måtte kjøpe henne tilbake for penger. Dette er også et bilde på oss. Vi har vært troløse og mange ganger ulydige mot Gud, men Kristus har kjøpt oss tilbake, ikke med penger, sølv eller gull, men med sitt eget blod. Hosea tar sin hustru tilbake og elsker henne og sier: *Herren sa til meg: «Gå enda en gang bort og elsk en kvinne som er en annens elskerinne og bryter ekteskapet, slik Herren elsker israelittene, enda de vender seg til andre guder og elsker rosinkaker!»* (Hos 3,1).

Etter de tre innledende kapitlene om Hosea og familien hans er resten av boken (kapittel 4-14) en lang formaning om bot og bedring. Det hjelper lite at folket får høre om at hvis det ikke blir noen omvendelse, vil Gud bruke sitt vredeverktøy assyrerne til å utslette landet. All denne lovforkynnelsen må forstås i lys av hvor dårlig det sto til med folket. De siste 20 årene før Samarias fall hadde Israel seks konger, og fire av dem myrdet sine forgjengere.

Hosea og Sakarja er de to største bøkene blant småprofetene. Hosea taler om Messias og lengtet også etter utfrielsen som skulle komme ved ham. I Hos 6,2 leser vi: *Han gjør oss levende etter to dager, den tredje dagen reiser han oss opp, så vi kan leve for hans ansikt.* Og i Hos 11,1 står det: *Da Israel var ung, fikk jeg ham kjær, fra Egypt kalte jeg min sønn.*

Ingvar Adriansson, Sverige

Luther for riksdagen i Worms

Luthers fremtreden for keiser Karl V og alle rikets mektigste menn i Worms er klimakset og avslutningen av første del av historien om den lutherske reformasjonen.

Tre og et halvt år tidligere hadde de 95 tesene skapt mye oppstyr, og i tiden som fulgte, fortsatte Luther med stadig sterkere kritikk av romerkirkens ubibelske lære og praksis. I januar 1521 ble han så offisielt bannlyst og ekskommunisert av pave Leo X.

Vanligvis, når noen ble bannlyst av paven, var det neste som skjedde at man ble arrestert av de verdslige myndighetene, dømt og henrettet. Luther hadde grunn til å forvente det samme. Men hans gode støttespiller, kurfyrst Fredrik av Sachsen, fikk overtalt keiseren til å invitere Luther til riksdagen i Worms, for å forsvare seg. Luther fikk løfte om fritt leide til og fra Worms, men følte seg likevel ikke særlig trygg av den grunn. Ca. hundre år tidligere hadde nemlig den tsjekkiske reformatoren Jan Hus fått samme løfte av keiser Sigismund før kirkemøtet i Konstanz, men var likevel blitt grepet, dømt og brent på bålet som kjetter.

På veien fra Wittenberg møtte det fram store menneskemengder og hyllet Luther som en helt fordi han hadde våget å protestere mot selveste paven. Det var Europas mest omtalte mann som kom kjørende.

Etter fjorten dagers reise var han fremme i Worms den 16. april 1521, og neste dag ble han innkalt til avhør framfor riksdagsforsamlingen. Titlene på Luthers skrifter som man påsto inneholdt kjettersk lære, ble lest opp, i alt tjuetvå. Han ble stilt følgende spørsmål: Kunne han bekrefte at det var han som var forfatteren til alle disse? Og holdt han fast ved alt det han hadde skrevet, eller ville han trekke noe tilbake? Han ba om betenkningstid før han svarte og fikk frist til neste dag klokken fire.

Den 18. april holdt han så sin forsvarstale, som gjorde dypt inntrykk på mange av de tilstedeværende. Han sa at dersom han hadde tatt feil på noe punkt, ba han om å bli tilrettevist med bevis fra Guds ord. Hvis ikke, vegret han seg mot å stole på pavers eller kirkemøters ord alene, siden det var en kjent sak at de ofte hadde tatt feil og motsagt hverandre. Fordi han hadde bygd på den hellige Skrift, og samvittigheten hans var bundet av Guds ord, verken ville eller kunne han trekke noe tilbake.

Etter dette forsøkte flere å overtale ham til å inngå kompromiss, uten å lykkes. Keiser Karl uttrykte hvor hårreisende han syntes det var at en person på egenhånd kunne mene at han selv hadde rett og hele kirken tok feil. Det måtte uten tvil være Luther som hadde feil, mente han. Men han holdt uansett løftet

sitt om fritt leide hjem fra riksdagen, og Luther fikk reise tilbake til Wittenberg.

Noen uker senere offentliggjorde keiseren det såkalte *Worms-ediktet*, som fordømte Luther som kjetter pga. hans avvisning av den katolske kirkes lære. I tillegg ble han anklaget for å ha oppildnet til strid og ødeleggelser. Ediktet utlyste riksakt (riksbann) over Luther; det var nå forbudt enten med ord eller gjerninger å forsvare, beskytte eller hjelpe ham. Og den som kunne bistå med å få ham arrestert og dømt, ville få en generøs belønning for denne gode gjerning.

I mellomtiden var Luther på hjemveien blitt bortført av mennene til kurfyrst Fredrik av Sachsen. De neste ti månedene satt han i skjul på borgen Wartburg ved Eisenach og oversatte Det nye testamente til tysk.

Worms-ediktet ble aldri kunngjort i kurfyrstedømmet Sachsen, og ellers i landet ble det mottatt med stor uvilje. Men keiseren var uansett fast bestemt på at det skulle etterfølges. Imidlertid ble han nå på grunn av ytre kriger nødt for å tilbringe de neste ni årene borte fra Tyskland. Dermed kunne den lutherske lære nokså uhindret fortsette å bre seg ut.

Blant de tilstedeværende i Worms da Luther holdt sin forsvarstale, var en dansk prins, fra 1534 kjent som kong Kristian 3. Han ble sterkt grepet av det han så og hørte. Femten år senere fikk han endelig etter en del komplikasjoner innført den lutherske reformasjonen i Danmark og Norge.

Å bli bannlyst av paven og lyst fredløs av keiseren var svært dramatisk og selvsagt en stor påkjenning for hvem som helst, også for Martin Luther. De fleste forventet at han innen nokså kort tid ville lide martyrdøden, slik det skjedde med flere andre som bekjente seg til den lutherske lære. Men Luther erfarte at Gud ga ham sin fred, midt oppi alt kaoset, i motstanden og forfølgelsen. Han skriver noen få år senere:

«La paven rase. La keiseren og fyrstene hans true oss med det onde. Vi skal sitte i den skjønneste fred selv om de kaster oss i fengsel. Dersom de tillates å gi seg selv over til sin vrede, dersom de til slutt endog slakter oss ned, skal vi fryde oss like mye som om vi var invitert til en bryllupsfest» (Fra en kommentar over Sakarja kap. 2).

«Kjære verden, du forfølger ikke meg; du forfølger Kristus, min Herre. Siden jeg vet dette, utfordrer jeg deg til å gjøre ditt verste. Her står jeg i Guds navn og lar deg sammen med alle helvetets djevler rase i deres navn. Du kan forfølge, utvise, ja også drepe meg, dersom min Herre Kristus vil. Men du kommer ikke til å ta fra meg mitt mot og min trøst. Heller ikke kommer du til å drive meg til å bli fortvilet i hjertet. For siden jeg opplever dette for Kristi skyld, skal jeg med glede risikere det i Hans navn og bare synge og juble av fryd midt imot djevelens rasende ansikt» (Fra en kommentar over Johannes kap. 19).

Og i 1529 skriver han som avslutning på sin aller mest berømte salme:

Guds ord det skal de nok la stå,
og ingen takk de høster.
Gud selv vil mektig med oss gå,
hans gode Ånd oss trøster.
Og om vårt liv de tar,
og røver alt vi har,
la fare hen, la gå!
Mer kan de ikke få.
Guds rike vi beholder.

Tor Jakob Welde

KIRKEMØTE

Velkommen til Den Lutherske Bekjennelseskirkes 7. kirkemøte på Stemnestaden, Grinde

30. juli-1. august

Program og nærmere informasjon kommer senere.

NORGE P.P. PORTO BETALT

RETURADRESSE: Egil Edvardsen, Solåsveien 20,
4331 Ålgård

Den Onde er dømt

Nå var det i synagogen deres en mann med en uren ånd. Han satte i å rope: «Hva vil du oss, Jesus fra Nasaret? Er du kommet for å ødelegge oss? Jeg vet hvem du er: Guds Hellige! (Mark 1,23-24).

Der står de, funnet skyldige etter tiltalen. Ingen forsvarer kan få dem fri. Det fins ingen andre å skylde på, for å skape tvil om saken. Alt som gjenstår, er den endelige domfellelsen.

I bibelteksten vår tegner Markus likesom et bilde fra en rettssal. La du merke til det? Dette er ikke akkurat en scene vi ville forvente. Det er ikke du og jeg som venter på å bli dømt «skyldig», selv om vi fortjener det. Det er ikke du og jeg som hører djevelen komme med sine endeløse anklager framfor Gud, om de utallige gangene vi har syndet mot ham og brutt hans lov. I stedet er det en ond ånd som allerede er klar over anklagen og domfellelsen, som spør Jesus: *Er du kommet for å ødelegge oss?* Den onde ånden vet hva han har i vente. Det eneste som gjenstår for Gud, er å fullbyrde dommen.

Djevelen og hans store hær av onde engler kunne ikke beseire Gud og hans Sønn. Slangen kunne ikke helt ødelegge Guds skaperverk. Fristeren klarte ikke få Jesus til å snuble en eneste gang. Ødeleggelsen han forårsaket ved å forlede menneskeheten til synd, kunne ikke forandre på Guds kjærlighet til oss.

Den onde ånden så Jesus og visste hva som ville komme. Satan og hans rike kunne ikke bli stående. Begivenheten i bibelteksten vår gjorde inntrykk på disiplene til Jesus. Johannes skulle

senere skrive: *Det var for å gjøre ende på djevelens gjerninger at Guds Sønn åpenbarte seg* (1 Joh 3,8). Jesus kom med en undervisning som skulle ødelegge Satans grep om menneskeheten, tilintetgjøre syndens lønn, og tilintetgjøre avgrunnen mellom Gud og mennesker som har eksistert siden syndefallet. Læren om at den som tror på ham ikke skal dø, men ha evig liv – det var den som skulle føre til Satans fall.

Og det fins ingenting Satan eller hans engler kan gjøre for å forandre på hvem du er i Kristus: frikjøpt, gjenopprettet, tilgitt. Det siste kapitlet er allerede skrevet. Seieren din er sikret. Satans nederlag er endelig. Så lev med frimodighet i din nye stilling og status overfor Gud – også med tanke på Satans stilling. Takket være Jesu frelsesverk er det ikke du som sitter der i den rettssalen. Den er reservert Satan og hans engler. De står der anklaget og dømt. Ingen forsvarer kan få dem fri. Dommen har falt. Alt som gjenstår, er den endelige effektueringen.

Takk, Jesus, for at du har ødelagt Satans grep om meg. Bevar meg i din nåde alle mine dager, inntil du kaller meg hjem. Amen.

(Fra *Meditations*)